

AYDIN ADNAN MENDERES ÜNİVERSİTESİ DERS BİLGİ FORMU

Dersin Adı		Siyaset Sosyolojisi							
Ders Kodu		SOS308		Ders Düzeyi		Lisans			
AKTS Kredi	5	İş Yüklü	128 (Saat)	Teori	3	Uygulama	0	Laboratuvar	0
Dersin Amacı		Siyaset sosyolojisi, siyasal fenomenleri sosyolojik bir perspektifle incelemeyi amaçlarken önceliğini zaman içerisinde değiştirebilmektedir. Siyaset alanındaki temel sorulara ve araştırma konularına genel bir bakış sunmayı amaçlamaktadır: Siyasi iktidarın doğasını, devletin ve sınıfların yapısını ve değişen anlamlarını incelemeyi amaçladığı gibi siyasal sosyalleşme, siyaset ve kültür, siyasal katılım sorunlarını geleneksel olarak incelemeye devam etmektedir. Tüm bunlara ek olarak son yirmi yılda ortaya çıkan kültür ve kimlik temelli siyasetin yapısını, dinamiklerini ve gidişatını sosyal hareketlere önemli bir yer vererek anlamaya çalışmaktadır. Aynı zamanda, siyasal sosyoloji kültürün ve siyasal fenomenlerin anlamlarının onların hakikatte ne olduklarının önüne geçtiği bir dönemde son yıllara yükselmekte olan hakikat ötesi siyaset ve popülist siyasete özel bir ilgiyle yaklaşmak durumundadır.							
Özet İçeriği		Siyaset sosyolojisi, çok çeşitli anlamlarda tanımlanabilmekle birlikte güç, iktidar ve bunların kullanımının sosyal olarak nasıl örgütlendiğinin incelenmesi olarak tanımlanabilir. A. Orum gibi kimi yazarlara göre Siyasal sosyoloji “siyasetin toplumsal koşullarına yani siyasetin toplumdaki diğer hadiseler tarafından hem nasıl şekillendiği hem de onları nasıl şekillendirdiğine dikkat çeker. Siyaset sahnesini ve onun aktörlerini toplumdaki diğer hadiselerden bağımsız olarak tahlil etmek yerine, siyasal sosyoloji bu arenayı tüm toplumsal kurumlara yakından ilişkili olarak inceler”. Dows ve Hughes gibi yazarlar ise siyasal sosyolojinin temel odak noktası ve inceleme nesnesinin devlet kurumları olması gereği üzerinde birleşirler. Bu gruptaki birçok yazar öncelikli olarak toplumun bir olgu olarak devleti hangi yollarla etkilendiğiyle ilgilenmişlerdir (Dows ve Hughes, 1972). Son yirmi yılda ise siyasal sosyoloji toplumun devleti nasıl etkilediği üzerinde odaklanmaktan uzaklaşmıştır. Çünkü her şeyden önce ekonomik, siyasal ve kültürel küreselleşme devleti önemli ölçüde zayıflatmıştır. Aynı zamanda sınıf siyaseti olarak adlandırdığımız siyasetin toplumsal temellerinin zayıflaması sonucunda siyasal alandaki etkinliğinin dönüşerek azalması, bunun tersine kültür ve kimlik siyasetinin yükselişe geçmesiyle birlikte hem yerel hem de küresel çapta siyasetin doğası ve içeriği değişmiş bulunuyor. Dolayısıyla son yirmi yıldır siyasal sosyoloji giderek daha fazla kültürel siyasetle ilgilidir: neyin “siyasallaştığını” hükümet, siyasal partiler ve devlet bünyesinde olup biten bakarak anlamak mümkün değildir veya bunlarla sınırlandırılmak yeterli değildir. Kültürel siyaset perspektifi aynı zamanda özellikle bireylerin ve grupların kimlik mücadele ve taleplerine ilişkindir. 1990’lı yıllardan buyana siyasal sosyoloji toplumun devleti nasıl etkilediği sorusundan giderek uzaklaşmıştır. Bugünkü siyasal sosyolojiye göre bu yaklaşım geçerliliğini büyük ölçüde kaybetmiştir. Çünkü 90’larda ortaya çıkan neoliberal ekonomik düzen ve bunun küresel çapta bir hegemonya oluşturmuş olması devletin eski “özerkliğini” ortadan kaldırmış onun zayıflamasına sebep olmuştur. Bu süreçte ulusal partilerin çevresinde örgütlendiği toplumsal sınıfların yapısı ve içeriğinin değişmesi, sınıf-temelli siyasetin ve siyasal parti sisteminin de değişmiştir. Kitle iletişimi, sosyal medyadaki gelişmeler, tüketim kültürünün büyümesi, sendikalar gibi dayanışma ağlarının parçalanması artan bireyselleşme, yaşam biçimlerinin çeşitlenmesi gibi gelişmeler kültürel ve kimliksel alanların siyasallaşmasıyla sonuçlanmıştır.							
Staj Durum		Yok							
Öğretim Yöntemleri		Anlatım (Takrir), Tartışma, Örnek Olay							
Dersi Veren Öğretim Elemanı(ları)		Prof. Dr. Kayhan DELİBAŞ							

Ders Koşulları

AKTS Kredi Koşulu	75

Ölçme ve Değerlendirme Araçları

Araç	Adet	Oran (%)
Ara Sınav (Vize)	1	40
Dönem Sonu Sınavı (Final)	1	70

Ders Kitabı / Önerilen Kaynaklar

1	Delibaş, Kayhan (2015) The Rise of Political Islam in Turkey: Urban Poverty, Grassroots Activism and Islamic Fundamentalism, I.B.Tauris, London.
2	Drake, S. Michael (2016), Siyaset Sosyolojisi: Küresel Dünyada, Bilge Kültür Sanat, İstanbul.
3	Nash, Kate (2016), Çağdaş Siyaset Sosyolojisi, Orion Kitapevi, Ankara.
4	Janoski, Thomas; Alford, Robert ve dig. (2010) Siyaset Sosyolojisi, Phoenix Yayınevi Ankara.
5	Orum M. Anthony ve Dale G. John (2016) Siyaset Sosyolojisi, Günümüz Dünyasında İktidar ve Katılım, Say Yayınları, İstanbul

6	Delibaş, Kayhan ve Yiğit, Eemin. (2015), Siyaset Kurumu, İçinde (Der. Sevinç Güçlü), Dr.E. Yiğit in Kurumlara Sosyolojik Bakış, Kitapevi, İstanbul.
7	Delibaş K ve Orhon, O (2021). Eleştirel Erkeklik Çalışmaları ve Raewyn Connell. Ethos: Felsefe Ve Toplumsal Bilimlerde Diyaloglar, 14(1), 14-30.
8	Delibaş Kayhan (2008). Dini Kimlik ve Katılımcı Birey Kimlik Siyaseti ve Türkiye de Siyasal İslamın Yükselişi. Amme İdaresi Dergisi, 41(2), 131-159.

Hafta	Haftalara Göre Ders Konuları	
1	Teorik	SİYASET SOSYOLOJİSİ: KONU VE KAPSAMI I- Siyaset Sosyolojisinin Düşünsel Temelleri
2	Teorik	SİYASET SOSYOLOJİSİ: KONU VE KAPSAMI II- Klasik Dönem: M. Weber, E. Durkheimi Modern Dönemde Siyaset Sosyolojisi
3	Teorik	TEMEL KAVRAMLAR: DEVLET- Devlet Nedir? Devlet, Toplum ve Siyaset
4	Teorik	SİYASAL SOSYALLEŞME- Siyasal Sosyalleşme Nasıl ve Nerede gerçekleşmektedir? Sosyal Medya Sosyalleşme ve Katılım
5	Teorik	SİYASAL DÜŞÜNCE, DEĞERLER VE İDEOLOJİ- İdeolojinin Tanımı ve Anlamları Güncel İdeolojiler: Feminizm, Çevrecilik vb.
6	Teorik	SİYASAL KATILIM I- Katılım kavramı ve çeşitli yaklaşımlar Katılımın Parametreleri: Sosyoekonomik Model, Eğitim, Din,
7	Teorik	SİYASAL PARTİLER - Partilerin Sosyolojik Kökeni ve Doğuşu Parti Aktivistleri ve Roller
8	Teorik	ARA SINAV
9	Ara Sınav (Vize)	SOSYAL HAREKETLER I - Sosyal Hareketin Tanımı Neden ve nasıl ortaya çıkar?
10	Teorik	SOSYAL HAREKETLER II- Kaynakların harekete geçirilmesi Yeni Sosyal Hareket Teorisi
11	Teorik	ÇEVRECİ HAREKETLER- Çevreciliğin Doğuşu Türkiye'deki Bazı Çevreci Hareketler
12	Teorik	KÜRESELLEŞME VE GÜNCEL SİYASETİ Ulus-devlet, Küreselleşme ve Siyaset Küreselleşmenin Ekonomik, Siyasal, Kültürel Sonuçları
13	Teorik	COVID-19 PANDEMİ: SALGININ SİYASALLAŞMASI- Salgınların Kısa Tarihi Küreselleşme ve Covid-19 Ne Anlama Geliyor
14	Teorik	RİSK TOPLUMU VE SİYASETİ: Dünya Risk Toplumunda Siyasetin Objesi Risk toplumu ve siyaset
15	Teorik	DÖNEM SONU DEĞERLENDİRMESİ- Genel Tekrar ve Değerlendirme
16	Dönem Sonu Sınavı (Final)	FİNAL SINAVI

Dersin Öğrenme, Öğretme ve Değerlendirme Etkinlikleri Çerçevesinde İş Yükü Hesabı (Ortalama Saat)

Etkinlik	Adet	Ön Hazırlık	Etkinlik Süresi	Toplam İş Yükü
Kuramsal Ders	14	0	3	42
Okuma	13	0	2	26
Ara Sınav	1	19	1	20
Dönem Sonu Sınavı	1	38	2	40
Toplam İş Yükü (Saat)				128
Yuvarla [Toplam İş Yükü (saat) / 25*] = AKTS Kredisi				5

*25 saatlik iş yükü 1 AKTS olarak kabul edilmektedir.

Dersin Öğrenme Çıktıları

1	1. Öğrencilerin bu dersin sonunda temel evrensel insan hakları, demokrasi ve çevre konularında duyarlı, demokratik değerleri özümsemiş ve demokratik katılımcı birer yurttaş olarak mezun olmaları beklenir.
2	2. Öğrencilerin kolektif eylemi ve eylemin ortaya çıkma koşullarını siyasal sosyolojinin araç ve kavramlarını kullanarak anlayıp analiz edebilmesi.
3	3. Öğrencilerin iktidarın bireyler, gruplar ve toplum içerisinde nasıl dağıldığı ve güç ilişkilerini şekillendiren toplumsal yapıyı anlayıp açıklayabilme yeteneği kazanması.
4	4. Öğrencilerin siyasal eylemle ile ideoloji, siyasal düşünce, değerler ve siyasal kültür arasındaki ilişkileri anlaşılabilir açıklanabilme yeteneği kazanması.
5	5. Öğrenci son otuz yıldır siyasete damgasını vuran kimlik temelli siyasal süreçleri tanıyıp onları analiz edebilen, kimlik siyasetinin arkasındaki büyük dönüşümü kavrar.

Program Çıktıları (Sosyoloji Programı)

1	Öğrenciler sosyolojinin araştırma konu ve alt alanlarını öğrenerek sosyolojik bakış açısı edinirler.
2	Öğrenciler temel sosyolojik kavram ve yaklaşımları değerlendirerek toplumsal olay ve olguları yorumlarken güncel sosyolojik kuram ve yaklaşımlardan yararlanabilme becerisine sahip olurlar.
3	Öğrenciler sosyolojik araştırma sürecini planlayabilme, yürütebilme ve raporlaştırabilme becerisine sahip olurlar.

4	Öğrenciler bilimsel etik kurallarını içselleştirip sosyolojik araştırmalarda ve iş hayatında uygulayabilme yetisi kazanırlar.
5	Öğrenciler toplumu, toplumsal yapı ve kurumların işleyişini ve dönüşümünü, insanı ve toplumsal eylemi sosyolojik bakış açısıyla kavrayabilme ve yorumlayabilme becerisi kazanırlar.
6	Öğrenciler sosyolojideki güncel gelişmeler çerçevesinde mesleki yeniliklere açık hale gelirler.
7	Öğrenciler alanla ilgili sorumluluklarının bilinciyle bağımsız ve ekip çalışması yapabilme, çalışma esnasında ortaya çıkabilecek problemlere çözümler üretebilme becerisi kazanırlar.
8	Öğrenciler sosyoloji alanının gerektirdiği temel istatistik ve analiz bilgisine sahip olurlar.
9	Öğrenciler disiplinler arası perspektiften bakabilme ve sosyolojik bakış açısını disiplinler arası perspektife aktarabilme becerisi kazanırlar.
10	Öğrenciler sosyolojik bakış açısı temelinde yansıtıcı, yaratıcı ve eleştirel düşünme becerisi edinirler.
11	Öğrenciler evrensel değerlere (insan hakları, doğa ve canlılara duyarlılık) karşı duyarlı hale gelirler.

Program ve Öğrenme Çıktıları İlişkisi 1:Çok Düşük, 2:Düşük, 3:Orta, 4:Yüksek, 5:Çok Yüksek

	ÖÇ1	ÖÇ2	ÖÇ3	ÖÇ4	ÖÇ5
PÇ1	2	4	4	5	5
PÇ2	2	4	5	4	5
PÇ3	2	3	3	4	4
PÇ4	5	4	4	4	5
PÇ5	3	4	3	3	4
PÇ6	2	2	2	4	4
PÇ7	2	3	3	3	3
PÇ8	2	2	3	4	4
PÇ9	3	3	4	4	5
PÇ10	4	4	4	5	5
PÇ11	5	2	3	3	4

